

โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ

อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

พระราชดำริ

เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมศูนย์ ฯ และมีพระราชดำริ ให้จัดตั้งศูนย์กลางอาชีพการเกษตรและศิลปาชีพพิเศษแก่ราษฎร บริเวณริมอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๑,๓๐๐ ไร่ และได้พระราชทานทรัพย์เป็นเงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๓ ล้านบาท รวมทั้งมีผู้ขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายคอกม้า คอกสุกรและคอกแกะ สร้างไว้ในศูนย์

ในการนี้ ได้พระราชทานแนวทางการพัฒนา สรุปได้ ๔ ข้อ ดังนี้

๑. ให้พัฒนาด้านการเกษตร โดยเฉพาะด้านปศุสัตว์และการประมง เพื่อการบริโภคและสำรองอาหารไว้ในยามวิกฤติ มูลสัตว์ทำเป็นเชื้อเพลิงและปุ๋ยปรับปรุงดิน

๒. ให้มีศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้านการประกอบอาชีพ โดยมีแปลงสาธิตของราษฎรตัวอย่าง ๔ แปลง แปลงละ ๔ ไร่ สร้างบ้านพักอาศัยให้อยู่ โดยปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป ให้มีการดำเนินธุรกิจฟาร์มในรูปแบบสหกรณ์ และให้ราษฎรหมุนเวียนเข้าอยู่

๓. ให้จัดเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ โดยให้ราษฎรขอยืมพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ที่ดีไปผสม หรือเลี้ยงแล้วส่งลูกคืน หรือขายให้ราษฎรนำไปเลี้ยง

๔. ให้มีศูนย์พัฒนาการเกษตร จะได้ศึกษาและเยี่ยมชม เพื่อนำเอารูปแบบไปปรับปรุงไร่นาของตนเอง

ปัจจุบันมีศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ดำเนินงานในลักษณะเป็นศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โดยมีแผนแม่บทศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เป็นเครื่องมือดำเนินการ

ผลการดำเนินงาน

โครงการ ฯ ได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดย สำหรับผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ สรุปได้ดังนี้

๑. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง (พืชสวน)

ให้บริการความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเห็ด การกรีดยางพารา การผลิตน้ำส้มควันไม้ การพัฒนาสายพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และ การขยายพันธุ์พืช ซึ่งในปี ๒๕๕๕ มีเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา นิสิต ข้าราชการ เข้ารับการอบรมให้ความรู้รวม ๑๐๖ คน

๒. สถานีพัฒนาที่ดินระยอง

ได้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์และสารสกัดจากพืชสมุนไพรเพื่อใช้ไล่แมลงศัตรูพืชแก่เกษตรกรรวม ๑๒๐ ราย มีพื้นที่รวม ๑,๗๕๐ ไร่

แปลงสาธิตการปลูกปาล์มน้ำมัน และ แปลงสาธิตการปลูกมันสำปะหลัง

นอกจากนี้ ได้มีการจัดฝึกอบรมส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์และสารสกัดจากพืชสมุนไพรเพื่อใช้ไล่แมลงศัตรูพืชแก่เกษตรกร จำนวน ๘๐ ราย

๓. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระยอง

ดำเนินงานด้านการศึกษา ทดสอบ / วิจัยพืชเศรษฐกิจและระบบการปลูกพืช ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยจัดทำแปลงสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่ และแปลงพืชพลังงานทดแทน ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน เนื้อที่ ๑๙ ไร่ แปลงพันธุ์ยางพาราเนื้อที่ ๔ ไร่ แปลงขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ๙ รวมถึงการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ อาทิ หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ การผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักแห้ง การผลิตและการใช้ประโยชน์จากน้ำส้มควันไม้ การส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ จำนวน ๒๒ ราย และ ด้านเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีเกษตรกรเข้ารับการอบรม จำนวน ๑๓/๕ ราย

ฝึกอบรมเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและ
กำจัดศัตรูพืชโดยชีวภาพ

ฝึกอบรมเรื่องการผลิตน้ำส้มควันไม้

๔. ศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีปลวกแดงจังหวัดระยอง

สาธิตการเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติ และการเลี้ยงสัตว์แบบอาหารสัตว์อินทรีย์ อาทิ การเลี้ยงโคแบบธรรมชาติ การเลี้ยงนกกระจอกเทศพันธุ์คอน้ำเงิน การเลี้ยงกวางพันธุ์พอลโล และ การเลี้ยงแพะพันธุ์พื้นเมือง และจัดทำศูนย์เรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยกิจกรรมการสาธิตการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการปลูกพืชและการประมง มีการเลี้ยงหมูหลุม เลี้ยงโค และ แพะ รวมทั้ง ไก่พื้นเมือง ห่านจีน และเป็ดบาบาร์รี จัดการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงและการสร้างเครือข่าย

ไก่พื้นเมืองการเลี้ยงเปิด ไก่ รวมทั้งการเลี้ยงโคเนื้อและปลูกพืชอาหารสัตว์ มีเกษตรกร
ที่เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๔๙ คน

๕. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดระยอง

มีความเชี่ยวชาญในการผลิตพันธุ์กุ้งก้ามกรามเพื่อปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ
เพิ่มปริมาณอาหารให้แก่ประชาชน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ได้ปล่อยลูกกุ้งก้ามกรามลงสู่
อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำประแสร์ อ่างเก็บน้ำเขาระลอก
และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ จำนวน ๑,๒๕๐,๐๐๐ ตัว รวมทั้งให้บริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพ
น้ำ สุขภาพสัตว์น้ำจืด และให้คำแนะนำปรึกษาด้านการวิเคราะห์คุณภาพน้ำเพื่อการ
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วย จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมการเลี้ยงปลาตู้และปลากินพืช

จัดการฝึกอบรมเรื่องการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย นอกจากนี้ยังร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นในการอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกร เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน ๔๙ ราย และอบรมการเลี้ยงกบ จำนวน ๒๒ คน

๖. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรี

จัดทำแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ ๑๐ ไร่ ถ่ายทอดวิทยาการการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย และ จัดงานวันสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี จัดทำแปลงสาธิตพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ๙ ไร่ จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวโดยมีเกษตรกรเข้าร่วม ๒ ราย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี วิทยาการเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่เกษตรกร ๖ หลักสูตร ดังนี้ เมล็ดพันธุ์ดีและประโยชน์ของการใช้เมล็ดพันธุ์ดี การผลิตเมล็ดพันธุ์ดี เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ข้าว โรค แมลง ศัตรูข้าวและการป้องกันกำจัด วิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว และพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ข้าว) โดยจัดอบรมเกษตรกร จำนวน ๖๕ คน

๗. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระยอง

เสริมสร้างทักษะความชำนาญในการจัดทำบัญชีต้นทุนการประกอบอาชีพแก่เกษตรกรและผู้สนใจ จำนวน ๑๐๐ ราย และสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ

๘. โครงการชลประทานระยอง

จัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน (กลุ่มพื้นฐาน) ในพื้นที่ของตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอบลวกแดง จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานหมู่ ๑ บ้านแม่น้ำคู้ มีสมาชิกจำนวน ๕๐ ราย มีพื้นที่ชลประทานประมาณรวม ๓๐ ไร่ และกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานหมู่ ๒ บ้านหนองมะปริง มีสมาชิกจำนวน ๑๖๐ ราย และพื้นที่ชลประทานประมาณ ๒๐๐ ไร่

๙. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ น้ำ คู้

สนับสนุนการจัดงานเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๕ ธันวาคม และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ร่วมกับ
โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ และจังหวัดระยอง

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑.เป็นแหล่งสำหรับเกษตรกร หน่วยราชการและผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้และฝึกอาชีพด้านการเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายหลักคือหมู่บ้านรอบศูนย์จำนวน ๓ หมู่บ้าน
๒. เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญในพื้นที่ภาคตะวันออก